

Obveznosti Slovenije glede omrežja Natura 2000

Slovenija se je obvezala, da bo na dan pristopa v Evropsko unijo predala seznam določenih območij po Direktivi o ptičih (SPA) in državni seznam predlogov območij, pomembnih za Skupnost po Direktivi o habitatih ter za ta območja začela izvajati večino določil 6. člena.

To pomeni, da mora država zagotoviti, da se ohranitveno stanje za vrste in habitatne tipe, zaradi katerih je območje določeno, ne sme slabšati, kar izpelje z različnimi ukrepi: zakonodajnimi (npr. zavarovana območja od narodnega parka do naravnega rezervata), administrativnimi (vplivi na politike drugih sektorjev) ali pogodbenimi. Priporočljivo je tudi reševanje problemov z načrti upravljanja. Vse projekte in načrte je treba presojeti, vendar le za vrste in habitatne tipe iz Prilog direktiv.

Na teh območjih je možno uveljavljati tudi posebne finančne mehanizme EU.

Natura 2000 ni bavnjav!

Natura 2000 ni sistem strogih naravnih rezervatov, ki bi izključeval vse človekove dejavnosti. Čeprav bo mreža zagotovo vsebovala tudi te, bo večina zemljišč še naprej v zasebni lasti, poudarek pa bo na zagotavljanju, da bo prihodnje gospodarjenje z zemljišči trajnostno v ekološkem, ekonomskem in družbenem smislu.

Kje izvem več...

... o Naturi 2000?

Več informacij o projektu Natura 2000 lahko preberete na spletni strani Ministrstva za okolje, prostor in energijo (<http://www.natura2000.gov.si>). Informacije so na voljo tudi na spletnih straneh Evropske unije (<http://europa.eu.int/comm/environment/nature>).

... o dvoživkah?

Če vas zanima več o dvoživkah in plazilcih vam bomo z veseljem pomagali člani *Societas herpetologica slovenica* - društva za preučevanje dvoživk in plazilcev. Člani že vrsto let preučujemo dvoživke ter plazilce Slovenije, pridobivamo informacije o njihovi razširjenosti, sodelujemo pri različnih naravovarstvenih ter izobraževalnih aktivnostih. Več informacij o dvoživkah in plazilcih ter aktivnostih društva najdete na naši spletni strani (<http://www.herpetolosko-drustvo.si>), lahko pa nam tudi pišete na naš elektronski naslov (info@herpetolosko-drustvo.si).

Avtor teksta: Maja Cipot
Strokovni pregled: Aleksandra Lešnik, Katja Pobiljšaj, Peter Skoberne
Oblikovanje in prelom: Griša Planinc
Tisk: Dado tisk, Murska Sobota
Fotografije so darovali: Boris Bulog, Maja Cipot, Griša Planinc, Katja Pobiljšaj

Izdalo:

Societas herpetologica slovenica - društvo za preučevanje dvoživk in plazilcev,
Prešernova 20, SI-1000, Ljubljana,
e-naslov: info@herpetolosko-drustvo.si
<http://www.herpetolosko-drustvo.si>

Sodelavci:

Center za kartografijo favne in flore,
Antoličičeva 1, SI-2204, Miklavž na Dravskem polju
e-naslov: info@ckff.si
<http://www.ckff.si>

Izdajo je finančno podprlo:

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo,
Dunajska cesta 48, SI-1000, Ljubljana
<http://www.sigov.si/mop>

N

A

T

U

R

A

in
DVOŽIVKE

2000

Kaj je Natura 2000?

Natura 2000 je ekološko omrežje posebnih ohranitvenih območij razglašeni v državah članicah EU, ki so namenjena ohranjanju evropsko pomembnih živalskih in rastlinskih vrst ter habitatnih tipov.

Zakonodajna podlaga za Naturo 2000 je Direktiva Sveta 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst (The Council Directive 92/43/EEC on the Conservation of Natural Habitats and of Wild Fauna and Flora - v nadaljnjem Direktive o habitatih). Med najpomembnejše in najstrožje obveznosti Direktive o habitatih sodi izbor, določitev in ohranjanje omrežja območij, imenovanih posebna ohranitvena območja (SAC - Special Areas of Conservation). Vzpostavitev omrežja je opredeljena v 3. členu Direktive o habitatih, cilj pa je ohranjanje habitatnih tipov iz Priloge I in vrst iz Priloge II, med njimi pa še posebej tistih, ki so spoznane za prednostne. Omrežje Natura 2000 vključuje tudi posebna območja varstva (SPA) iz Direktive o pticah.

Osnovni cilji Nature 2000

- ohraniti biotsko raznovrstnost
- vzpostaviti skladno ekološko omrežje v EU
- vzdrževati za EU pomembne vrste favne in flore ter habitatnih tipov v ugodnem stanju ohranjenosti

Kaj so to posebna ohranitvena območja (SAC)?

To so območja, pomembna za Skupnost, ki pomembno prispevajo k vzdrževanju ali izboljšanju ugodnega stanja ohranjenosti naravnega habitatnega tipa iz Priloge I ali vrste iz Priloge II Direktive o habitatih, k skladnosti omrežja Natura 2000 ali k ohranjanju raznovrstnosti v posamezni biogeografski regiji ali regijah.

Kako se določijo območja Natura 2000?

Izbira območij je izključno znanstvena naloga, pri kateri se uporabljajo standardna merila za izbiranje, opredeljena v Prilogi III Direktive o habitatih. Države članice morajo po teh merilih izdelati celostno presojo pomena svojih območij za vsako vrsto in vsak habitatni tip posebej, nato pa izdelati državni seznam predlaganih območij, pomembnih za Skupnost (pOPS ali pSCI). Sledi temeljita presoja ustreznosti in popolnosti predlaganih območij na ravni EU. Ko so območja sporazumno opredeljena med Evropsko komisijo in državo, jih država s predpisom določi kot posebna ohranitvena območja (POO ali SAC).

Kaj so to evropsko pomembne vrste?

V pravnem pomenu so evropsko pomembne vrste ("vrste, pomembne za Skupnost") tiste, ki so navedene na Prilogi II, IV in V Direktive o habitatih. Razlika je predvsem v načinu njihovega ohranjanja. Za vrste iz Priloge II vsaka država ohranja njihov življenjski prostor v okviru ekološkega omrežja NATURA 2000, za vrste iz Priloge IV z zavarovanjem prepreči ali omeji neposredno uničevanje (ubijanje posameznih osebkov), medtem ko je vrste iz Priloge V možno nadzorovano izkoriščati (npr. nekatere lovne vrste).

Natura 2000 vrste dvoživk v Sloveniji

Od 19 vrst dvoživk, ki živijo v Sloveniji, jih je 5 navedenih na Prilogi II Direktive o habitatih. Za te je treba določiti posebna ohranitvena območja. Vrste navedene v Prilogi IV (7 vrst), pa so še posebej zavarovane.

Varstveni status

slovensko ime	latinsko ime	Rdeči seznam (1)	FFH (2)	Bern (3)	Uredba (4)
močeril ali človeška ribica	<i>Proteus anguinus</i>	V	II, IV	II	DA
veliki pupek	<i>Triturus carnifex</i>	V	II, IV	II	DA
nižinski urh	<i>Bombina bombina</i>	E	II, IV	II	DA
hribski urh	<i>Bombina variegata</i>	V	II, IV	II	DA
laška žaba	<i>Rana latastei</i>	E	II, IV	II	DA
planinski močerad	<i>Salamandra atra</i>	O1	IV	II	DA
navadna česnovka	<i>Pelobates fuscus</i>	E	IV	II	DA
zelena krastača	<i>Bufo viridis</i>	V	IV	II	DA
zelena rega	<i>Hyla arborea</i>	V	IV	III	DA
plavček	<i>Rana arvalis</i>	V	IV	II	DA
rosnica ali sivka	<i>Rana dalmatina</i>	V	IV	II	DA
pisana žaba	<i>Pelophylax lessonae</i>	V	IV	III	DA

(1) **Rdeči seznam:** Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam, Priloga 6: Rdeči seznam dvoživk (Ur. l. RS 82/2002) - IUCN kategorije za ogrožene živalske in rastlinske vrste: E - prizadeta vrsta, V - ranljiva vrsta, O - vrsta zunaj nevarnosti, O1 - podkategorija O, v katero se uvrstijo vrste, zavarovane z Uredbo o zavarovanju ogroženih živalskih vrst (Ur. l. RS 57/93) in niso več ogrožene, obstaja pa potencialna možnost ponovne ogroženosti;

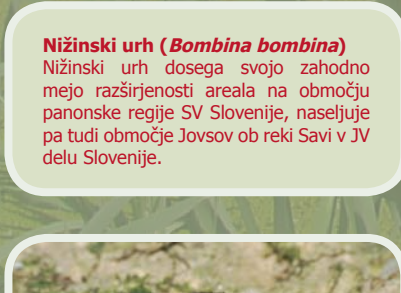
(2) **FFH:** Direktiva Sveta Evrope za ohranitev naravnih habitatov ter prosto živeče favne in flore (Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora): Priloga II - živalske in rastlinske vrste, pomembne za EU, katerih varstvo zahteva določitev posebnih ohranitvenih območij; Priloga IV - živalske in rastlinske vrste, pomembne za EU, ki potrebujejo neposredno zavarovanje;

(3) **BERN:** Konvencija o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njihovih naravnih življenjskih prostorov (Bernska konvencija): Dodatek II - STROGO ZAVAROVANE ŽIVALSKÉ VRSTE; Dodatek III - zavarovane živalske vrste;

(4) **Uredba o zavarovanju ogroženih živalskih vrst** (Ur. l. RS 3(57): 2851-2854 (14.10.1993)): DA - vrsta je zavarovana, NE - vrsta ni zavarovana.

Veliki pupek (*Triturus carnifex*)
V Sloveniji je vrsta splošno razširjena in živi od nižin do gozdne meje. Najraje se pari v srednje velikih kalih ali stoječih vodah.

Nižinski urh (*Bombina bombina*)
Nižinski urh dosega svojo zahodno mejo razširjenosti areala na območju panonske regije SV Slovenije, naseljuje pa tudi območje Jovsov ob reki Savi v JV delu Slovenije.

Hribski urh (*Bombina variegata*)
V Sloveniji je vrsta splošno razširjena in živi od nižin pa do montanskega pasu do gozdne meje.

Laška žaba (*Rana latastei*)
V Sloveniji vrsta dosega skrajni vzhodni rob razširjenosti v Evropi. Najdena je le v Z delu države, v porečju reke Vipave. Živi v poplavnih nižinskih gozdovih, najprimernejša mredišča so plitvi, počasi tekoči potoki s čisto vodo in brez rib.

Človeška ribica ali močeril (*Proteus anguinus*)
Edini evropski vretenčar, ki stalno živi v jamah kraškega sveta. V Sloveniji je bil najden tudi črni močeril (*P. a. parkelj*), ki živi le v Beli Krajini in je edini slovenski endemit med dvoživkami.

